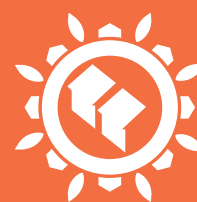

Vejen til bedre sikkerhed

Arbejds miljø i industrien

bfa-i.dk

Alle hæftets værktøjer og eksempler findes på B A-Industris hjemmeside: www.bfa-i.dk/bedre-sikkerhed

Om dette hæfte:

Dette hæfte er udgivet af BFA Industri, der er arbejdsmarkedets parteres fælles forum for arbejdsmiljø i industrien.

Dette hæfte er en kort introduktion til værktøjerne i "Vejen til bedre sikkerhed".

Indholdet er udtryk for parternes fælles holdning til emnet.

Indholdet er generelt. Der kan være forhold i virksomheden som gør, at virksomheden bør kontakte en rådgiver eller sagkyndig.

Dette hæfte findes også som PDF-fil på www.bfa-i.dk/bedre-sikkerhed.

På BFA Industris hjemmeside www.bfa-i.dk findes mange andre publikationer, som omhandler et godt og sikkert arbejdsmiljø.

Materialerne kan også fås i trykt udgave ved henvendelse til BFA Industri eller til egne organisationer.

Hæftet er udarbejdet af BFA Industri i samarbejde med Joblife a/s, Jupitervej 1, 6000 Kolding www.joblife.dk

bfa-i.dk

Tryk: Dystan & Rosenberg

Oplag: 1.500 eksemplarer

Udgivet: November 2022

ISBN: 978-87-93916-64-7

Formålet med "Vejen til bedre sikkerhed":

Materialet skal inspirere små og mellemstore virksomheder, så de på en god og konstruktiv måde kan blive bedre til at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø. Det kaldes også for virksomhedens sikkerhedskultur.

Det er meningen, at virksomhedens ledelse og arbejdsmiljøorganisationen skal arbejde med værktøjerne og påvirke alle kollegaerne til at optræde mere sikkert i dagligdagen, så virksomheden skaber et bedre arbejdsmiljø.

Værktøjerne i materialet skal guide virksomheden til trin for trin at blive stadig bedre til at håndtere udfordringer af dens arbejdsmiljø. Men virksomheden kan også vælge at bruge de enkelte værktøjer til at arbejde med problemstillinger, som er aktuelle lige nu og her.

De 4 trin på vejen til bedre sikkerhed:

Trin 1:

Virksomheden er reaktiv i forhold til sikkerheden. "Vi tager kun fat i problemerne, når vi bliver presset til det, f.eks. hvis vi får et påbud, eller der sker en ulykke".

Trin 2:

Virksomheden er afhængig i forhold til sikkerheden. "Vi skal bare overholde reglerne, og har retningslinjer og procedurer, som hjælper os med det".

Trin 3:

Virksomheden er uafhængig i forhold til sikkerheden. "Vi passer hver især på os selv og forsøger at være mere sikkerhedsbevidste, når vi arbejder".

Trin 4:

Virksomheden er indbyrdes afhængig i forhold til sikkerheden. "Vi passer på hinanden og tager fælles ansvar for at arbejde sundt og sikkert".

Indholdet af "Vejen til bedre sikkerhed"

"Vejen til bedre sikkerhed" indeholder 8 værktøjer. De er udviklet til små og mellemstore virksomheder, men kan bruges af alle.

Som virksomhed bør man hele tiden arbejde på at forbedre arbejdsmiljøet og sikkerhedsadfærden. De 8 værktøjer giver struktur og systematik i arbejdet.

"Vejen til bedre sikkerhed" er inddelt i 4 trin. Til hvert trin er der tilknyttet to værktøjer, man kan arbejde med for at bringe virksomheden videre til næste trin.

I bunden af skemaet ses de værktøjer, virksomheden kan arbejde med på de enkelte trin.

- Der er tilknyttet 2 værktøjer med guides til hvert trin i "Vejen til bedre sikkerhed."
- Jo længere til højre på "Vejen til bedre sikkerhed" en virksomhed befinder sig, desto bedre er den til at arbejde med sikkerhed.

Mål hvor virksomheden befinder sig på vejen mod bedre sikkerhed

For at beslutte, hvad det næste trin er for virksomheden, kan det være en god idé at finde ud af, hvor på vejen virksomheden befinder sig nu

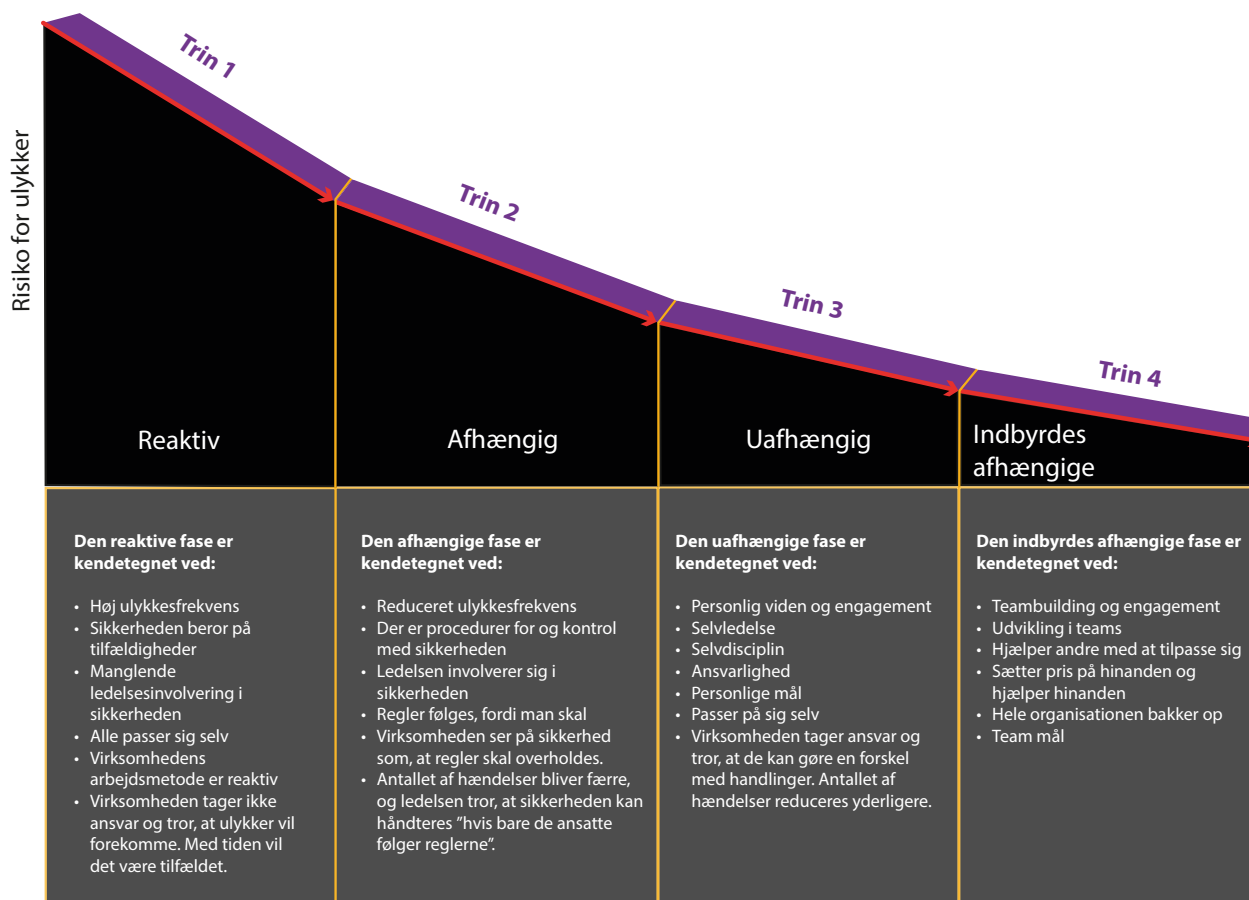
Der er derfor udviklet et simpelt spørgeskema, hvor en virksomhed nemt og hurtigt kan måle deres sikkerhedsarbejde. Jo flere medarbejdere, der gennemfører testen, desto mere præcist billede får virksomheden af, hvor den befinder sig på vejen til bedre sikkerhed.

I spørgeskemaet skal virksomheden tage stilling til, hvordan virksomheden er i forhold til 6 områder:

1. Samarbejde om sikkerhed
2. Forebyggelse af ulykker
3. Organisationens engagement i sikkerhedsarbejdet
4. Instruktion i sikkerhed
5. Ledelsens fokus på sikkerhed
6. Medarbejdernes efterlevelse af sikkerhedsreglerne

Disse områder vurderes på en skala fra 1 til 4, hvor: 1 er dårligt og 4 er meget godt.

Under de forskellige trin ses de værktøjer, virksomheden kan arbejde videre med.

Trin 1

På trin 1 handler det om, at virksomheden selv får styr på sit arbejdsmiljø, inden der sker ulykker eller kommer påbud. Her kan virksomheden vælge mellem 5S og tavlemøder.

5S - Orden og ryddelighed

5S drejer sig om at få ryddet op og smidt de ting ud man ikke bruger mere. Herefter vælges faste pladser til det resterende værktøj, udstyr m.v., som skal bruges i dagligdagen, og der laves procedurer for rengøring, vedligehold og løbende forbedringer.

5S skaber bedre pladsforhold omkring arbejdspladserne, reducerer risikoen for eksempelvis faldulykker og støvgener og forbedrer logistikken og trivselen på arbejdspladsen.

5S står for følgende 5 aktiviteter:

1.S - Sortér; Det første S handler om at sortere alt, der befinder sig på den enkelte arbejdsstation

2.S - Systematisér; Det andet S handler om at arrangere nødvendige genstande på arbejdsstationen hensigtsmæssigt, så de er nemme at finde og komme til

3.S - Systematisk rengøring og vedligeholdelse; Det tredje S handler om at sikre, at arbejdspladsen, maskiner, værktøj m.m. bliver grundigt rengjort og vedligeholdt.

4.S - Standardisering; Det fjerde S handler om at udarbejde standarder for, hvordan arbejdet udføres korrekt og sikkert, og for hvordan den etablerede orden og systematik fastholdes.

5.S – Selvdisciplin: Det femte S handler om at sikre fastholdelse og løbende forbedringer af de fire første S'er gennem afholdelse af tavlemøder.

Tavlemøder - Løbende fokus

Tavlemøder handler om at få sikkerhed og arbejdsmiljø sat på dagsordenen i de enkelte afdelinger. Der kan eksempelvis tales om observationer, hændelser og forslag til forbedringer. Det skaber løbende fokus på sikkerheden og fremmer motivationen til at bidrage med forbedringer. Et tavlemøde er et kort møde med en defineret gruppe af medarbejdere i afdelingen, som gennemgår deres arbejdsmiljø med henblik på handling og løbende forbedringer.

5S hos Vola A/S

Hos Vola A/S har man implementeret 5S. Den systematiske tilgang til orden og ryddelighed har ikke bare reduceret antallet af risici i dagligdagen, men også sparet tid og skabt større arbejdsglæde. I forbindelse med implementering af 5S, blev medarbejderne inddelt i teams bestående af 5-10 personer. I det område, som gruppen dækkede, blev alle materialer, alt værktøj, udstyr m.m. ryddet ud og lagt midt på gulvet. Der blev foretaget en grundig sortering af, hvad der ikke var behov for, og hvad der skulle bruges i det daglige arbejde. Herefter blev det besluttet, hvordan indretning af arbejdspladserne skulle se ud, og hvor de enkelte værktøjer, maskiner og andre genstande skulle have sin plads.

Trin 2

På trin 2 handler det om, at virksomheden bliver mere systematisk og opfanger fejl og mangler, inden de bliver til et arbejdsmiljøproblem. Det gælder også om at gå foran med det gode eksempel blandt kollegaerne. Her kan virksomheden vælge Sikkerhedsrundering og Rollemodeller.

Sikkerhedsrundering – find og fjern risici

Sikkerhedsrunderinger er godt til at få øje på fejl og mangler og til at involvere medarbejderne. Det drejer sig om at gå rundt i virksomheden find sikkerhedsproblemer og få dem løst. Det kan eksempelvis være defekte el-installationer, glatte gulve, blokerede flugtveje og manglende afskærmninger. Indførelsen af sikkerhedsrunderinger medfører, at risici fjernes og virksomhedens sikkerhedsniveau forbedres, og det medfører færre ulykker og bedre arbejdsmiljø.

Samtidig kan sikkerhedsrunderinger bruges til at skærpe opmærksomheden på ulykkesforebyggelse hos medarbejderne.

Rollemodeller - vis vejen til god adfærd

Rollemodeller er godt til at påvirke kollegaerne til en sikker og sund adfærd. Virksomhedens ledere skal gå forrest som rollemodeller, der sender klare og tydelige signaler om god sikkerhedsadfærd.

Arbejdsmiljøgruppen skal også være gode rollemodeller, som de andre medarbejdere kan få motivation og vejledning fra.

Som rollemodel skal man vise, hvordan arbejdet kan udføres sikkert og sundt, og man skal hjælpe kollegaerne med at gøre det samme på en omsorgsfuld og anerkendende måde.

Sikkerhedsrundering på Dansand A/S

På Dansand udføres faste sikkerhedsrunderinger for at observere usikre forhold, fjerne risici og styrke sikkerhedsadfærden.

Der er oprettet runderingshold på tværs af organisationen.

Dansand har én arbejdsmiljørepræsentant, som altid deltager på runderingsholdet sammen med to medarbejdere, som ikke har deres daglige gang, hvor runderingen foregår. Der foretages runderinger i 13 områder af virksomheden.

De medarbejdere, der ikke var vant til at foretage sikkerhedsrunderinger blev trænet, inden de indgik i runderingerne.

Dansand bruger en app, hvor observationerne kan indtastes. Der kan også vedhæftes foto. Registreringen via app'en ryger direkte ind i Dansand's handlingsplaner.

Trin 3

På trin 3 handler det om, at medarbejdere og ledere tager ansvar for deres fælles arbejdsmiljø og sikkerhed, så der er en fælles forståelse af, at virksomheden prioriterer dette. På dette trin kan virksomheden vælge mellem Safety Walk og Risikovurdering.

Safety walk - ledelsens fokus på sikkerhed

Safety Walk er ledelsens "runding", som kan bruges til at skærpe opmærksomheden på adfærd og ulykkesforebyggelse i dialog med medarbejderne. Forslag til ulykkesforebyggelse bringes op, og handlinger bliver aftalt. Indførelse af Safety Walk medfører, at virksomhedens sikkerhedsniveau forbedres, hvilket i sidste ende medfører færre ulykker.

Formålet med Safety Walk'en er, at:

- ledelsen viser, at den prioriterer arbejdsmiljøet
- ledelsen på alle niveauer kommer i tæt kontakt med medarbejderne og hører om deres udfordringer på arbejdsmiljøområdet
- mellemledere/teamledere lærer af hinanden
- give medarbejderne en anledning til at komme med deres forslag
- anerkende god arbejdsmiljøadfærd

Safety Walk skal ikke forveksles med en sikkerhedsrunding, som ligger på trin 2.

Risikovurdering - 5 nemme trin

En risikovurdering foretages for at vurdere, hvilke risici der er ved en arbejdsopgave, og hvordan opgaven

udføres sikkerheds og sundhedsmæssigt forsvarligt. Ved konsekvent brug af værktøjet fjernes risici løbende, og virksomhedens fokus på sikkerhed øges.

En risikovurdering foregår typisk på stedet, hvor arbejdet skal foregå. Vurderingen laves i 5 trin, som gennemgås, der laves tiltag, og arbejdet startes først op, når det vurderes sikkert.

Risikovurderingen skal i princippet laves hver eneste gang, man går i gang med en opgave.

Hvis der er omstændigheder, der gør, at forholdene er anderledes end normalt, er det ekstra vigtigt at lave risikovurdering.

Det er medarbejderen, som skal i gang med en opgave, der foretager risikovurderingen. Man bør inddrage andre medarbejdere, hvor det er relevant. Det kan være en kollega, arbejdsmiljørepræsentanten og/eller en leder.

Ved større eller mere komplicerede arbejdsopgaver, bør der altid være flere til at risikovurdere

Risikovurdering på Sanistål A/S

På Sanistål A/S centrallager i Billund udføres systematiske risikovurderinger, når man skal i gang med opgaver. Det gælder både daglige arbejdsopgaver og ad-hoc opgaver. I processen med at implementere risikovurderinger var Sanistål A/S inspireret af værktøjet fra BFA-Industri.

Sanistål udviklede selv to simple skemaer, som bruges i dag. Det ene er en "Risikovurdering af en ændring". Det andet hjælper de enkelte medarbejdere til at lave "Risikovurdering i dagligdagen".

Trin 4

På trin 4 handler det om, at ansøre medarbejderne til at luften ideer og bekymringer over deres arbejdsmiljø og om at skabe en adfærd, som bidrager til et sikkert og sundt arbejdsmiljø, både fysisk og psykisk. Her kan virksomheden vælge mellem Psykologisk sikkerhed og Adfærdsbaseret sikkerhed.

Psykologisk sikkerhed – åbenhed og tryghed

Psykologisk sikkerhed er en vigtig del af virksomhedens kultur og skal praktiseres og leves i dagligdagen. Ledere og andre nøglepersoner er vigtige kulturbærere og kan præge kulturen ved at vise vejen med ord og handling.

En høj psykologisk sikkerhed fremmer samarbejdet om sikkerheden og mulighederne for sammen at opnå en god sikkerhedsadfærd. Det er vigtigt, at alle i virksomheden er trygge og tør komme med spørgsmål, forslag og i det hele taget være synlige.

Samtidig kan sikkerhedsrunderinger bruges til at skærpe opmærksomheden på ulykkesforebyggelse hos medarbejderne.

Adfærdsbaseret sikkerhed - Observation og dialog vedr. adfærd

Adfærdsbaseret sikkerhed betyder, at man systematisk observerer arbejdsprocesser og arbejdsområder i virksomheden for at fremme sikkerhedsadfærd.

Observatørerne aftaler i dialog med medarbejderne/kollegaerne eventuelle ændringer af arbejdsgangen. Det skaber motivation og engagement og styrker sikkerhedsadfærd.

Adfærdsbaseret sikkerhed bygger på principper om at engagere, motivere, supportere medarbejderne og derved opretholde sikker adfærd.

Adfærdsbaseret sikkerhed hos Rockwool A/S

På lageret hos Rockwool A/S i Vamdrup er der stort fokus på sikkerhedsadfærd.

På baggrund af en hændelse begyndte arbejdsmiljøorganisationen systematisk at observere adfærd på de ugentlige rundringer.

Den adfærd, der observeres på rundringerne, tales altid igennem med de respektive medarbejdere for at opnå enighed om, hvorvidt der er tale om en risiko, og om der skal ændres i forhold til adfærd, arbejdsgang, tekniske hjælpemidler eller andet.

De kontinuerlige dialoger om adfærd og sikkerhed i afdelingen har medført, at medarbejderne er blevet mere åbne for at tale om risici og adfærd.

CO-industri
www.co-industri.dk
Tlf. 3363 8000

Dansk Industri
www.di.dk
Tlf. 3377 3377

Lederne
- en verden til forskel

Lederne
www.lederne.dk
Tlf. 3283 3283

bfa-i.dk

